

Jerzy Gula

Frombork, st. 3, gm. loco, woj.
elbląskie, AZP 12-53/20

Informator Archeologiczny : badania 30, 255-256

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W obrębie zabudowy wsi, zorientowanej po linii południowy wschód-północny zachód, stwierdzono dwie strefy koncentracji materiału ceramicznego w wierzchnich nawarstwieńcach, ułożone przy jej krańcach od strony wschodniej (około 70 m na południe od szosy stanowiącej oś wsi) i zachodniej (przylegającej od północy do szosy). Wystąpiły one na polach sąsiadujących z rozproszonymi gospodarstwami. Ich obecność potwierdziła dodatkowo penetracja powierzchniowa. Pierwsza strefa (170 x 300 m) rozciąga się bezpośrednio na wschód od drogi do Goszcza. Dostarczyła ona materiału zabytkowego o nowożytnym metryce – 46 fragmentów. Drugą strefę (150 x 250 m) ogranicza od zachodu bieg szosy wiodącej do Zakrzowa. Pozyskany stąd materiał ceramiczny nosi zarówno cechy późnośredniowieczne, jak też nowożytne – 285 fragmentów. Uchwycone strefy osadnicze, oddalone od siebie o około 250 m, poświadczają zapewne zmiany w rozplanowaniu wsi w ramach jej łańcuchowego układu. Poza strefą zabudowy i jej bezpośredniego zaplecza stwierdzono jedynie 2 ślady osadnicze, usytuowane na południe od wsi, w odległości 250 m i 350 m od jej krańca, po wschodniej stronie drogi polnej do Goszcza. Dostarczyły one po 3 fragmenty ceramiki o metryce późnośredniowiecznej (bliższy) i nowożytny (dalszy), wybrane z warstwy ornej. Można je uznać za pognojowe, gdyż szersza prospekcja powierzchniowa nie dostarczyła dalszych znalezisk.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym – Oddziale Muzeum Miejskiego we Wrocławiu. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Dolnośląskich Wiadomościach Prahistorycznych”. Badania zakończono.

DROHICZYN, st. 57,
gm. loco,
woj. białostockie,
AZP 53-82/25

- zabudowa późnośredniowieczna i nowożytna
- grób z okresu nowożytnego (XVII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu przez mgr Krystynę Bieńkowską (Muzeum Okręgowe w Białymstoku). Finansowane przez Urząd Wojewódzki w Białymstoku. Pierwszy sezon badań. Złożono wykop w północno-wschodnim narożniku pl. Kościuszki. Przebadano powierzchnię 30 m².

Do głębokości 2 m sięgały warstwy niwelacyjne z materiałem nowożytnym. Poniżej odsłonięto resztki spalonego budynku mieszkalnego, podpiwniczzonego, którego ściany oblepione były gliną. Między spalenizną i fragmentami spalonych desek znaleziono dużą ilość polepy, liczne ułamki naczyń glinianych oraz żelazną radlicę. Materiał można datować na XVI/XVII w. W odległości 7 m na północ od północno-wschodniego narożnika wykopu, w trakcie prowadzonych w tym czasie robót związanych z wymianą nawierzchni jezdni, na głębokości 0,60 m od powierzchni natrafiono na pochówek dwóch osób: kobiety i mężczyzny. Kobieta pochowano głową na wschód, a mężczyznę głową na zachód. Przy czaszce kobiety znaleziono paciorki szklane, głównie kształtu beczułkowatego, barwy „bursztynowej”, oraz kilka „malinowatych” i kubokteadrycznych, barwy „bursztynowej” i granatowej. W jamie grobowej między kośćmi znaleziono fragmenty kafla miskowych i naczynia z zieloną polewą o chronologii XVII-wiecznej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Białymstoku. Badania nie będą kontynuowane.

Dudka, st. 1,
gm. Wydminy, woj. suwalskie

patrz: paleolit

Elbląg-Stare Miasto, st. 32

patrz: okres nowożytny

FROMBORK, st. 3,
gm. loco,
woj. elbląskie,
AZP 12-53/20

- miasto późnośredniowieczne i nowożytne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 17 sierpnia do 2 grudnia 1995 r. i od 3 do 28 września 1996 r. przez mgr. Jerzego Gulę (firma prywatna). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań.

Badania na Starym Mieście we Fromborku podjęte zostały w 1995 r. w ramach programu „Ratowanie miast historycznych” i były kontynuowane w roku 1996. Objęto nimi obszar zamknięty ulicami: Kopernika-Pocztową-Sportową-Kapelańską. Łącznie przebadano powierzchnię 34 arów.

W roku 1996 dokończono eksplorację odsłoniętej w roku ubiegłym murowanej konstrukcji (pierwotnie uważanej za studnię) oraz wykonano wykop umożliwiający dotarcie do

calca przez występujące w południowej partii kwartału silnie nawodnione warstwy wyrównawcze, co pozwoliło określić warunki posadowienia planowanej zabudowy. Układ odsłoniętych w poszczególnych poziomach reliktyw potwierdził sugestię z 1995 r., że układ zabudowy, więc zapewne i podział terenu na działki, zmieniał się w każdym z badanych poziomów. Przepuszczać należy, iż po każdym zniszczeniu Fromborka utrzymywano podział na kwartały, ale wewnątrz kwartału podziały ulegały zmianom zależnym od wielu bliżej nieznanych czynników. Prace badawcze na obszarze Starego Miasta we Fromborku należałoby kontynuować, umożliwiając w ten sposób podjęcie prac inwestycyjnych na terenie jego historycznego centrum.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Elblągu.

Badania nie będą kontynuowane.

Gacki-Leszcz, st. 1,
gm. Pińczów, woj. kieleckie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

GDAŃSK-
Stare Przedmieście,
AZP 12-44/-

• miasto późnośredniowieczne i nowożytne (XV-XX w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. mgr. Zbigniewa Borcowskiego, Elżbietę Kołosowską, Bogdana Kościńskiego i Dariusza Osińskiego (Pracownia Archeologii Gdańska Muzeum Archeologicznego w Gdańsku). Finansowane przez Uniwersytet Gdański i Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Stanowisko zlokalizowane zostało wewnątrz kwartału ulic: Podwałe Przedmiejskie, Rzeźnicka, Św. Trójcy i Kładki. Przebadano powierzchnię około 800 m².

Warstwy torfu przebiegające na całej powierzchni stanowiska świadczą o podmokłym charakterze terenu, którego użytkowanie rozpoczyna się wraz z budową zespołu franciszkanów (kościół św. Trójcy i klasztoru, wraz z towarzyszącymi im zabudowaniami) oraz kościoła św. Piotra i Pawła, czyli od XV w. W tym czasie obszar ten pozostawał niezabudowany i, sądząc z grubych nakładów gotyckiego gruzu ceglano-ceglanego zalegającego w torfie, służył najprawdopodobniej jako zaplecze budowy. Gruz ten wraz z warstwą gliny posłużył jako podkład niwelacyjny pod pierwsze fazy zabudowy, głównie drewnianej, w XVI w. W tym czasie osadnictwo przybrało charakter bardziej zagęszczony. Związane było z funkcjonowaniem zespołu franciszkańskiego, wokół którego powstała zapewne regularna zabudowa mieszkalna na parcelach wytyczonych wzdłuż nowego ciągu ulic. Charakter odkrytych konstrukcji świadczy raczej o ich gospodarczych funkcjach. Podobnie kształtowała się sytuacja w XVII w. i przynajmniej w połowie XVIII w., przy czym charakter stanowiska staje się bardziej czytelny – pojawiają się obiekty o niezbyt solidnej konstrukcji drewnianej, wypełnione mierzwą, którym towarzyszą warstwy o dużej zawartości kości zwierzęcych – można zatem sądzić, że mamy do czynienia z rozwojem rzeźni w tym okresie. Potwierdza to również nazwa ul. Rzeźnickiej, biegnącej wzdłuż wschodniego boku badanego kwartału. Po połowie XVIII w. na części tego obszaru pojawiła się zabudowa murowana i murowano-drewniana – zachowały się tylko niewielkie fragmenty wątków ceglanych, gdyż cały ten poziom został zniszczony przez pomieszczenia kotłowni, wybudowanej dla obsługi gmachu policji SS w latach II wojny światowej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Wyniki badań zostaną opublikowane w wydawnictwie *Gdańsk średniowieczny w świetle najnowszych badań archeologicznych i historycznych. Materiały z konferencji zorganizowanej z okazji tysiąclecia Gdańska (997-1997)*, Gdańsk 1998.

Giby, st. 2,
gm. loco, woj. suwalskie

patrz: mezolit

GŁOGÓW-Stare Miasto,
kw. A-20,
gm. loco,
woj. legnickie,
AZP 68-19/-

• miasto późnośredniowieczne i nowożytne (XIII-XVII w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Krzysztofa Czapłę (Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Głogowie). Finansowane przez Urząd Miejski w Głogowie i Przedsiębiorstwo Usług i Budownictwa „BUDOPROJEKT” sp. z o.o. w Głogowie.

Odkryto 35 obiektów nieruchomości, zróżnicowanych pod względem wielkości, kształtu oraz pełnionych pierwotnie funkcji, związanych z okresem poprzedzającym budownictwo murowane. Uzyskano 22 274 zabytków.